

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XIV. Acediæ defectus quales.

[urn:nbn:de:hbz:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:1-45942)

CAPVT XIV.

Acediæ defectus quales.

NVLLVM quasi aut molestiorem, aut frequentiore, aut magis infestum dæmonem habere possunt Hymnodia studiosi, quàm spiritum acediæ, quemadmodum dicere solebat Abbas Nilus. Cui nisi diligentia studio viriliter occupatur, ad tantum deuenire poterit animus languorem, vt dici queat consensisse in actionibus virtutum. Acedia quò magis in se ipsa excrescit, quasi altera annorum senectus, eò magis animi vires debilitat, & consumit. Sicut senes, ob grauem aetatem, virium experiuntur imbecillitatem, tardi effecti ad omnem vitæ naturalis actionem, tardè loquuntur, tardè mouentur, tardè incedunt; ita animus, ob senectutem spiritualem ab acedia contractam, redditur segnior ad omnia virtutis munia, non sine maximo meritorum dispendio, imò & salutis periculo, quia hic torpor vi sua potest penitus obruere omnem spiritum; quemadmodum Ecclesia innuit in quodam diuini Officij Hymno Deum exorans, vt ab hoc vitio pfallentes defendat:

Fuga cateruas demonum,

Expelle somnolentiam,

Ne pigritantes obruat.

Nemini parcere solet hoc vitium, sed omnes aliquando oppugnat, licet tamen non omnes expugnet. Sicut omnes corpore constamus & carne, ita corruptibile corpus & inhabitatio terrena aggrauant animum; & caro concupiscens aduersus spiritum refugit virtutum exercitia. Nisi carnis desideria

Nilus de
Octo vit.
cogit. c.
De acedia.
Acedia &
senectutis
similitudo.

Hym. Ma-
tat. Fer. 3.

Acedia motus omnes tentat.

Psal. 118.

deria reprimantur studio sanctæ mortificationis, acedia viribus aucta spiritus vim eneruare & extinguere conatur. Deplorauit aliquando hanc miseriam, quam experiri cœperat, Dauid, cuius iniitiis studuit se viriliter opponere implorans à Deo auxilium: *Dormitauit anima mea pro tædio; confirma me in verbis tuis.* Quamuis diceremus, quòd Dauid tunc loquebatur more Prophetarum, non quia ipse acediæ vim fuerit passus, sed in persona sua aliorum infirmitates descripsit; illud saltem ad rem nostram aduertere debemus, quòd traditur à sancto Rege hisce verbis. Duo declarare videtur, nimirum effectum acediæ, & verum illius remedium. Effectum acediæ dicit animæ dormitationem: *Dormitauit anima mea pro tædio.* Torpens enim anima ob acediam, quasi videtur dormire in Dei contemplatione, non valens superare somnum: sicut qui somni vi opprimitur, licet cupiat expergisci, soporis tamen altitudine superatus submergitur à somno. Magna vis acediæ, quæ ita aliquando occupat vires affectus, vt vix compos sui possit esse animus, quasi nequeat etiam quod vellet. Qui hoc morbo laborat, sicut eget Medico perito, ita alius hic esse nequit quam omnipotens Deus, ad quem se conuertit Dauid, eum exorans vt opem ferat: *Confirma me in verbis tuis.* & hoc est quod secundo loco docuit Dauid in hac sua oratione, nimirum à Deo expectandum esse remedium acediæ, & torporis. Si adsit Deus, omnis torpor & tristitia procul aberit. Vbi Deus est, ibi lætitia, ibi feruor ardorque adesse cõspicitur. Tanta est diuinæ præsentia, etiam tantummodò cogitata, vis, vt omnem depellat tristitiam, aut tædium; sicut Sol adueniens tenebras de-

Acedia remedium à Deo.

Dei præsentia acediã pellit.

depellit, & fugat. quod canebat David dicens: *Memor fui Dei, & delectatus sum.* sola Dei cogitatio illum delectationibus replebat. Quas delectationes multò meliùs operatur præsentia per gratiam actualem. De illis duobus discipulis, qui tristes pergebant in castellū Emmaus, proditum est, quod statim ac præsentem habuerunt Christum Dominum, cordis ardorem & hilaritatem senserunt: vnde alter alteri præ lætitia reuocabat in mentem, *Nonne cor nostrum ardens erat, dum loqueretur in via, & aperiret Scripturas?*

Psal. 76.

Luc. 24.

Acedia comes somnolentia.

Lepidus somnolentia euentus.

Cæsar. 4. c. 37.

Pulchrè quidem appellatur animi dormitatio hic acedia affectus, non solùm ob effectus somno similes, sed etiam quia somnolentia coniungitur acedia tamquam indiuidua comes, vel propria proles. Iis enim qui ab acedia possidentur, statim ac sunt in choro facilis est & prompta somnolentia, quæ eos dormire compellit dum psallunt. Quibus dici potest, quòd molliora videantur sedilia & ligna, & parietes, quibus vel adhærent, vel sedent, quàm euleitæ & lecti quilibet, siue lanei siue plumei; cum in istis iacentes sæpè soleant difficilè inuenire somnum, in illis facillimè dormiunt. In lectis cubantes facillimè ad quemlibet vocis leuissimæ sonum expergiscuntur, in choro psallentes inter multas voces altas suauissimè dormiunt. Lepidum est illud, quod ad hanc rem miles quidam occurrens Abbati Cisterciensi exquiriuit, nimirum vt sibi venderet quemdam chori seu Oratorij lapidem, in quo per Quadragesimam integram cum Monachis, pœnitentiæ causa, operam orationi dederat, spondens miles quodlibet pretium, quamuis magnum. Abbas miratus interrogauit, quorsum tenderet hæc ob-

M m

latio

latio pretij, & ad quid valeret ille lapis postulat; respondit miles: Vellem eum transferre ad lectum meum, quia expertus sum hanc in eo virtutem, vt qui dormire nequit, statim in eo positus somnum arripiat. Expertus hic homo fuerat vim acediae tempore orationis, non valens oculos continere à somno, dum cum aliis Monachis se ad orationem in eo loco transferret.

*Opera ab
acediosis
facta Deo
ingrata.*

Apoc. 3.

Opera quaelibet, praesertim Hymnodia, somnolenter expleta, nec placent Deo nec Angelis sanctis, sed potius prouocant ad nauseam quam ad laeticiam; vti aliquando pronuntiauit Angelus nomine Dei dicens ad quemdam acediosum: *Vinam frigidus esses, aut calidus; sed quia tepidus es, incipiam te emouere ex ore meo.* Quod minitatus est Deus, id opere expleuit cum quodam Religioso, cui inter psallendum dormienti apparere dignatus est Dominus in cruce existens, dorsum tamen illi vertens. quasi dicere voluerit: *Quia tepide oras, & acediose Hymnos meos decantas, non es dignus faciem meam intueri, en ego à vocibus tuis faciem meam auerto, ne offensus nauseam patiar.*

Somnolentorum preces daemones sunt cibis.

Ibid. c. 35.

Sicut offenditur Deus à nostris somnolentis, ita laetantur demones, qui student acediam fouere; imò dixerim, quod censeant hanc propriae famis electissimum cibum. Quot verba ex psallentium somnolentorum ore exeunt, tot glandes & siliquæ infernalibus porcis cadere videntur; quemadmodum rectè obseruauit Cæsarius pius Auctor Ordinis Cisterciensis, dicens: *Verba Psalmodiae à virtute vacua, quæ somnolenti sine intentione, & tantùm semiplenè proferunt, demonibus proci colligenda tamquam siliquas porcis.* Huius pronun-

nuntiati occasionem sumpsit pius Auctor ex quadam horribili visione facta circa quemdam Religiosum, qui psallens semper dormitabat. Videbantur ab aliis Monachis circa illum porci, & eorum audiebatur grunntus.

Qui nimis indulgentiores sunt sensibus & corpori suo, sibi semper timentes, ne noceant vigiliæ & orationes, proniores sunt ad acediam, & à somnolentia facilè vincuntur. Sicut inuiti accedunt ad pia exercitia, ita pigri assistunt iisdem, faciliusque occupantur à somnolentia, variis item oscitationibus replentur, quæ chorum maximè dedecent; duplicique sunt reatu culpabiles istæ oscitationes, ait Cassianus. Primò, quia oratio negliger offeritur Deo. Secundò, quia ab indisciplinato illo strepitu alij offenduntur. Hæc offensio grauior est, quando oscitantes eodem tempore cantum prosequuntur; valdè enim molestum reddunt audientibus sonum, licet oscitantes eum non aduertant. Addere possumus, quòd, præter hunc sonum aures aliorum offendentem, coniungitur oris & faciei talis deformitas, quæ dedecet valdè loci sanctitatè, oculosq; adspicientium grauius offendit. Nisi ab acedioso comprimantur oscitationes præueniendo eas, ne liberè exeant, ipse erit sui plus & sui torporis canora tuba, & speculum apertum. Si quis vel nesciat, vel nequeat præuenire, ne fiant huiusmodi motus, saltem studeat illos intra eos modestiæ limites, quos poterit à deformitate remotiores, continere. Omnino abstineat tunc temporis à cantu vel iam incepto, vel statim incipiendo, ne illa vocum dissonantia, quæ maximè displicet, audiatur in choro. Minus dedecet subtrahere choro vnam vocè,

*Oscitantia
in diuinis
Officiis ca-
uenda.*

*Cassian.
l. 2. Inst.
c. 10.*

quamuis validam, & primariam, modico illo oscitationis spatio, quàm audire inconcinnum illum & molestum sonum.

De huius vitij conditione & statu, quatuor ad rem nostram opportunos Aphorismos tradebat Venerabilis Pater Zacaria dicens :

Ant. Mar.
Zac. in A-
phor. v.
Tepeditas.
nu. 46. 47.
48. 49.

Quemadmodum victima impiorum abominabiles sunt Deo, ita preces tepidorum ad nauseam eundem prouocant Deum.

Nescit tepidus quid postulet in oratione; nihilominus miratur, cur à Deo sua non exaudiatur oratio.

Licet aliquando tepidus attentè exoret, & eius attentio digna sit exaudiri, non idcirco tamen exaudietur, ob vim tepiditatis; que tanta est, ut sola impediatur omnem aliam precum virtutem.

Quamuis etiam tepidus aliquando exaudiretur, nisi tamen arceat tepiditatem, gratia obtenta in eundem tepidi conuertetur perditionem.

Has doctrinas tradebat superiori sæculo, quando res ad diuinum cultum spectantes collapsæ in Italia videbantur, magnus hic vitæ spiritualis Restitutor & Magister, vt cognita huius vitij conditione odiosa Deo, cui alacris debetur famularus, ab omnibus virtutis studiosis omni studio arceretur acedia.

Vehementia alia signa minimè defunt, præter somnolentiam, ad dignoscendos acediosos. Qui submissè remissèque canit, manifestè ostendit vim acediæ in corde dominantis. Sicut vbi viget Dei amor, cantus exercetur hilaris & altus, ita diuino tepescente amore in corde psallentiũ, tepescere necesse est & languere cantum in ore, propter intimam istius ab illo consecutionem, iuxta

Re-

Regulam à Philosophorum principe traditam :

Verba oris sunt nota eorum qui in animo sunt affectuum.

Arist. l. i.
Periherm.
c. i.

modò, sed ad prolationem etiam valet verborum: nam ipsum quoque modum proferendi verba esse indicium, asserunt sapientes, eorum affectuum qui in animo resident. Hinc pius ille feruidusque Religiosus ex Carthusiana familia, de quo ad initium huius Libri facta est mentio, quoties audiebat Monachos suos remissa psallentes voce, aiebat se timere, ne amor Dei in cordibus eorum tepesceret; & sicut tepidè cantarent, ita & tepidè Deum diligere. Rogabatque eos, ut à Deo peterent emerentque; aurum ignitum; ut sicut Angeli in cælis numquam desistunt à laude, ita ipsis numquam tædium subreperet in diuino opere. Sanctus iste Prælati ex vocis remissione argumentum sumebat acediae interioris. Acediosus prætereà conspicitur moras querere accedendi ad chorum. Aliquando irascitur campanæ pulsanti, vel ministro vocanti ad diuinum Officium. Is, nisi poenæ alicuius impelleretur timore, numquam studeret adesse ante initium Officij, sed differret, quantum posset, ut citius se expediret ab occupatione sibi maximè odiosa. Haud semel conqueritur modò de cantus prolixitate, modò de vocis nimia exaltatione. Felices appellat à choro immunes, occasionesque quarit immunitatis, qua obtenta iubilat, & exultat. Librum Breuiarij vel numquam, vel rarissimè secum habet; saltem dimittit sine cõsuetis signorum ordinata distributione ad loca cuiuslibet diei opportuna: quia sicut inuitus, ita imparatus pergit ad chorum. Imò qui fortis in viis sæculi minimè graue reputasset accincti ensis pondus, nunc vi

*Acedia
varij effectus.*

acediæ in Domo Dei redditus est ad eò imbecillis, vt se fatigatum censeat ex vnius manualis libelli, qui Horæ dicitur diuinæ, leuissimo onere. Officia quarundam Feriarum, Dominicorum præsertim dierum, speciali prosequitur odio, expendens in illis aut extraordinarium numerum, aut insolitam prolixitatem Psalmorum, nihil attendens sublimitati, pulchritudini, ac suauitati mysteriorum quæ latent in eis. Nomina irrisionis imponit tum ipsis Horis diurnis, tum cantui, tum muniis, tum functionariis chori, vt huiusmodi iocis fallaciam temporis dilationem, quam in cantu Hymnorum censet sibi valdè molestant. Tandem is inde occasionem desumit mæroris & doloris, vnde feruidiores materiam hauriunt exultationis & iubilationis, imitantes Hymnographum, qui aiebat se ex cantu exultare: *Exultabunt labia mea cum cantauero tibi.* Vt caueantur tot defectus, vni acediæ tollendæ erit omnibus viribus insistendum. Nam ab hac acedia, tamquam à radice præcipua, ortum habent prædicti, imò & ceteri ferè omnes defectus qui in hoc Libro aduertuntur.

Psal. 70.

Acedia remedia varia.

Psal. 118.

Remedia opportuna ad arcendam acediam sunt potissimum quatuor. Primum, orationis ad Deum, vt orabat Hymnographus illis verbis: *Confirma me in verbis tuis.* Ex quibus D. Ambrosius colligit vim gratiæ diuinæ, & contemplationis intentæ ad Deum, & ad diuinas Scripturas. Ergo remedium tedium omnium est Christus, & Scriptura diuina, atque in tentationibus vniuersum refugium. Secundum, pugniæ cum dæmone, qui vt plurimum solet ad hanc somnolentiam prouocare, vt pluribus visionibus confirmatum est. Nam

Nam visi sunt dæmones ab alacrioribus psallentibus sub variis formis, modò felis, modò serpens occupare caput eorum qui somno opprimebatur. Huic hosti maligno resistendum est viriliter in fide. Tertium, sancti odij sui ipsius; quod remedium opportunum est iis, qui ex aliqua corporis infirmitate ad acediam incitantur: non enim semper à dæmone ortum habet acedia, sed etiam ex corporis dispositione malè affecta. Nisi infirmitas sit grauis, opus est fortitudine virili ad superandum vanum timorem periculi potiùs imaginarij quàm veri. Maius meritum acquireretur, vbi maior aderit difficultas vincenda. Qui nouerit vim discretam sibi inferre, vt Deum cum aliis in choro colat, amplioribus gratiis à Deo cumulabitur. Hanc sanctam vim nouerat sibi inferre ille Monachus verè deuotus & feruidus, qui cùm ob vehementem capitis dolorem, quo semper laborabat, à suis Prælatiis fuisset à chori obligatione liber effectus, ipse nihilominùs numquam abstinere à frequentia illius. Huic aliquando ob doloris vehementiam afflicto dixit Abbas, Quare indulta non vteris gratia? respondit feruidus vir, Non possum à choro me continere: quando audio psallentes, corde excrucior, ob recordationem consolationum quas mihi inter illos communicat Deus. Consolationes huius viri erant Angelorum visiones & Christi Domini seruatoris valdè frequentes. Ecce quanti meriti sint apud Deum illæ discretæ violentiæ, quas sibi nouerunt inferre animi feruidi & deuoti. Si vires penitus deficerent, saltem non desit vniquam voluntas accedendi ad chorum, quia apud Deum censebitur illa voluntas tamquam effectus. Vt virum recolam admiran-

Apud Cesar. lib. 4.

c. 33. & 34.

Acedia

dæmone

fovetur

Idem c. 30

Voluntas

apud Deum

reputatur

opus.

Beati An-
dreae Auellini
feruidū
studium
Hymnodia.
Francisc.
Beluit. in
Vitā lib. 2.
cap. 4. &
cap. 11.

dum ex nuperis, qui semper feruidus, numquam
acediosus fuit ad sacras Hymnodias, quamuis per
plura annorum lustra sacrum frequentarit chorū,
profero Andreā Auellinum ex Clericorum Re-
gularium, qui Theatini appellati sunt, Ordine,
cui noster Ordo synchronos fuit, virum in omni
sanctitatis genere insignem. Hic tantum abest, vt
acediæ aditum vñquā præbuerit, vt potius per vi-
ginti ferè annos ante nocturni Officij tempus af-
surgens, ceteros Religiosos domus statis surgēdi
horis excitaret ad Deum suum, quem impensè
diligebat, laudandum in Templo Hymnis & Cā-
ticis. Imò hic beatus Religiosus communem in
choro Hymnodiam tanto colebat feruore & ar-
dore, vt quadragintaquinque annorum spatio se-
mel tantum (extra infirmitatis casum) à nocturno
abfuerit Officio. quæ profectò mira est laus in
viro virtutis & perfectionis studioso. Et quam-
uis non semel variis inter psallendum afflicta-
retur doloribus, præsertim ob intestinorum deflu-
xum, numquam tamen aut omittere, aut remitte-
re voluit chori frequentiam sibi propositam ad
cordis sui delicias. Spiritus alacris vi superabat
naturæ imbecillam conditionem generosus An-
dreas, nec sui ipsius nimio amore detinebatur,
imò animam suam oderat in hoc mundo, vt ad
vitam æternam, qua nunc beatus fruitur, eam op-
portunè præpararet. Denique arceatur acedia re-
medio inuitationis, sicuti solitus erat Hymnogra-
phus ad sui ipsius prouocationem, modò dicens,
Psal. 145. *Lauda anima mea Dominum; laudabo Dominum*
Psal. 102. *in vita mea;* modò non semel replicans, *Benedic*
103. *anima mea Domino.* Hac inuitatione ipse utebatur
in ingressu præsertim Hymni, vt, omni depulsa
acedia,

Psal. 145.
Psal. 102.
103.

acedia, introiret in conspectu Dei in exultatione, quemadmodum alios hortari consueuerat. Maximi momenti est, ad feruorem concipiendum & prosequendum, exultatio ingressus, quemadmodum monuimus superiori Libro; sicut etiam ad acediam fouendam augendamq; magnum confert adiumentum tristitia ingressus, & post ingressum modus aut sedendi, aut standi. Qui toto corpore parieti adhærent, vel sedilibus, quando stare debent; vel caput & brachia extendunt super scamna, quando genu flectunt, somnum accersunt, ut citius accedat, & fortius occupet sensus. Inde forsitan multi contrahere possunt grauem noxam, quia culpa lata attentionem & integritatem non seruant, uti obseruat S. Bonauentura. non enim excusari possunt, quod somnolentia accidat contra voluntatem, cum eam situs electione inuitent. Qui cordis puritati student, caueant ab omni acedia & somnolentia, & ab omni occasione quæ illam fouere aut excitare potest: nam intenta supplicatio dormire cor mundum vetat.

D. Bonae.
in Spec.
diu. c. 9.

CAPVT XV.

Deuotionis exterioris defectus varij.

DECENTIA exterior, quæ etiam compositio corporis dicitur, pars deuotionis censetur à Patribus rei spiritualis; nam à cordis deuotione ortum ducit, eamdemque cordis deuotionem nutrit & auget. Hinc dicebat S. Damascenus: *Quemadmodum ex duplici natura compositi sumus, intellectuali scilicet & sensibili, ita & duplicem deuotionem Deo offerimus, scilicet*

S. Dam.
1. 4. Fid.
cap. 13.

M m 5 spiri-